
Protokoll

Mellomkirkelig råd (MKR)

9.-10. mars 2017

Kirkens Hus

Til stede:

Kristine Sandmæl (leder), Anne Brun Andersen (vara for Maja Andresen Osberg), Nora Sætre Baartvedt, Kjetil Drangsholt, Harald Hauge, Anne Marie Helland (KNs representant) (under sakene 1, 2, 6 og 8), Maren Elgsaas Jenssen, Kai Krogh, Kjell Nordstokke, Marianne Kjøllesdal Dyrud, Arne Jon Myskja, Steinar Aanstad og Andreas Henriksen Aarflot (KEK-representant) (under sakene 1, 2, 6 og 8)

Forfall:

Marianne H. Brekken (KV-representant), Helga Haugland Byfuglien (LVF-representant), Kristin Graff-Kallevåg (TN-leder), Jenny Skumsnes Moe (LVF-representant), Maja Andresen Osberg, Raag Rolfsen (KISP-leder) og Stavanger biskop

Til stede fra sekretariatet:

Berit Hagen Agøy (generalsekretær), Guro Almaas, Liv Janne Dehlin, Beate Fagerli, Steinar Ims, Vidar Kristensen og Einar Tjelle

På kvelden den 9. mars deltok rådet på seminar på Litteraturhuset med tema: «*Hva bygges samfunnet på? Velferdssamfunnet og reformasjonen*».

Som vanlig ble hver sak presentert av en saksordfører. Møtet ble ledet av MKRs leder Kristine Sandmæl.

Saksliste

- Sak MKR 01/17: Protokoller
- Sak MKR 02/17: Nytt fra den verdensvide kirke
- Sak MKR 03/17: Orienteringssaker
- Sak MKR 04/17: Referatsaker
- Sak MKR 05/17: MKR-saker på Kirkemøtet ut rådsperioden
- Sak MKR 06/17: Kirkevekst
- Sak MKR 07/17: Møteplan for Mellomkirkelig råd 2018 og Mellomkirkelig råds arbeidsutvalg 2018
- Sak MKR 08/17: Årsrapport 2016 fra de sentralkirkelige råd
- Sak MKR 09/17: Oppnevning av delegater til KEKs generalforsamling 31. mai-6. juni 2018 i Novi Sad, Serbia
- Sak MKR 10/17: Eventuelle uttalelser

Protokoll fra møte i Mellomkirkelig råd 29.-30. november 2017**Vedtak:**

Protokollen ble godkjent.

Protokoll fra møte i Mellomkirkelig råds arbeidsutvalg 7. februar 2017**Vedtak:**

Protokollen tas til etterretning.

Norges Kristne Råd (NKR)**MKR's behandling:**

Det ble gitt en generell oppfordring til å gjøre seg opp meninger, særlig om ny strategisk plan, og ta aktivt del i debatten under det kommende rådsmøtet i NKR.

Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar saken og protokollene fra styremøte i Norges Kristne Råd 23. november 2016 og 23. februar 2017 til orientering.

Konferansen av europeiske kirker (KEK)

Andreas H. Aarflot orienterte om siste styremøte i KEK.

Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar Rapport fra styremøte i KEK 24.-26. november 2016 til orientering.

Kirkenes verdensråd (KV)**MKR's behandling:**

Rådgiver i Kirkerådet og medlem i Ecumenical Disability Advocates Network, Torill Edøy, presenterte KV-dokumentet «The Gift of Being» som nå er oversatt til norsk. Det er særlig viktig at de som arbeider med diakoni i vår kirke og institusjoner, får tilgang til dette. Det lages et hefte av rapporten som kan distribueres i menigheter og institusjoner.

Generalsekretæren orienterte om arbeidet i arbeidsgruppen om «Human Sexuality» som møttes i Beirut i desember, i referansegruppen «Pilgrimage of Justice and Peace» som møttes i Nord-Nigeria i februar, og i Kommissjonen for internasjonale spørsmål som møttes i Addis Abeba i februar. Det ble også orientert om at Rudelmar Bueno de Faria er ansatt som ny

generalsekretær i ACT Alliance. Han kommer fra stillingen som leder av KVs kontor i New York.

Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar saken til orientering.

Det lutherske verdensforbund (LVF)

MKRs behandling:

I tilknytning til LVFs Europeiske Pre-Assembly er det foretatt en koordinering og justering av en samlet nominasjon fra Norden til LVFs nye råd. Endringene nedfelles i vedtaksform og går videre til Kirkerådet.

Vedtak:

1. Følgende rapporter tas til orientering:

Rapport fra Misjonskonsultasjon “Not ashamed of the Gospel – Consultation on Contemporary Mission” i Genève, november 2016

Rapport fra møte i Komiteen for World Service, LVF, 30.01.2017, Genève

Rapport fra Det lutherske verdensforbunds European Pre-Assembly, Höör, Sverige, 31. januar - 3. februar 2017

Rapport fra LVFs misjonskonsultasjon “I am not ashamed of the Gospel – Consultation on Contemporary Mission” i Genève, november 2016

Rapport fra økumenisk konsultasjon “Diakonia in the Time of Inequality – Sigtuna Statement on Theology, Tax and Social Protection”, Sigtuna januar 2017

2. Mellomkirkelig råd tar til orientering at Dnk har måttet endre sin kandidat til rådet i LVF på grunn av kvoteringsreglene, og at Kjetil Drangsholt erstatter Kristine Sandmæl som kandidat.
3. Mellomkirkelig råd anbefaler Kirkerådet å godkjenne at Den norske kirkes kandidat til rådet i Det lutherske verdensforbund endres til Kjetil Drangsholt.
4. Mellomkirkelig råd anbefaler Kirkerådet å gi Den norske kirkes delegasjon på generalforsamlingen fullmakt til å endre nominasjonen under forhandlingene om det skulle vise seg nødvendig.

Porvoo

Porvoo-sekretær Beate Fagerli gav en muntlig rapport fra Porvoo-møtet i Bergen i februar.

Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar saken til orientering.

1. Kirkemøtet 2017 (spesielt sakene: *Kirkens digitale satsing og medlemskommunikasjon, Skaperverk og bærekraft og Vigsel og forbønnsliturgi 2017*)
2. Reaksjoner etter Kirkemøtets vedtak om likekjønnet vigsel
3. Fordeling av midler i 2017 til søsterkirker og økumeniske organisasjoner
4. Rapport fra deltakelse på Cop 22 ved interreligiøs delegasjon
5. Oppfordring om å styrke EUs kvotesystem i tråd med Paris-avtalens forpliktelser
6. Opprop: Stopp Israels angrep på BDS-bevegelsen og kriminalisering av menneskerettighetsaktivister
7. Posisjonsdokument 2017 Kirkeuka for fred
8. Rapport fra besøk til Zimbabwe Council of Churches, 4.-9. januar 2017
9. Økumenisk årsrapport 2016 fra Sjømannskirken
10. Rapport fra besøk fra National Council of Churches in India og Centre for Social Justice, India, 1.-3. mars 2017
11. Heftet «Hva er en flyktning?» (*deles ut på møtet*)
12. Rapport fra reise til Pakistan 13.-20. januar 2017 (*mundtlig*)
13. FNs bærekraftsmål (*mundtlig*)
14. «Broen til fremtiden 2017» (*mundtlig*)
15. Frykt ikke-saken (*mundtlig*)
16. Evaluering av Council of Religious Institutions in the Holy Land (*mundtlig*)
17. Kirkens Nødhjelps brev til menighetene om medieoppslag om mødrehelse, reproduktiv helse og abort

MKR's behandling:

Ad pkt. 3: Fordeling av midler i 2017 til søsterkirker og økumeniske organisasjoner

På bakgrunn av generalsekretærens orientering om fordeling av midler til økumenisk og internasjonalt samarbeid 2017, mener rådet at det er svært gledelig at Den norske kirke nå bidrar fullt ut økonomisk til våre økumeniske organer og med støtte til søsterkirker i ulike deler av verden.

Dette tyder på en god prosess i Kirkerådet. Samtidig ønsker MKR en mer aktiv rolle i denne prosessen. MKR vil få presentert vurderinger og satsinger for 2018 på sitt rådsmøte i november 2017. Rådet oppfordrer også til å bruke LVFs generalforsamling til å forberede nytt samarbeid og evaluere eksisterende.

Momenter til fremtidig saksfremstilling på MKR's rådsmøte i november 2017:

- Gjennomgående vurdering av bruken av midler.
- Fokuserer på støtte til små søsterkirker som trenger vår støtte, og som ikke har sterke samarbeidspartnere fra før av.
- Skape grunnlag for teologisk refleksjon i samarbeidsrelasjoner.

Ad pkt. 17: Kirkens Nødhjelps brev til menighetene:

Steinar Aanstad bad Mellomkirkelig råd drøfte Kirkens Nødhjelps brev til menighetene om mødrehelse, reproduktiv helse og abort. Generalsekretær Anne-Marie Helland redegjorde for det enstemmige vedtaket i Kirkens Nødhjelps styre i 2011 og for organisasjonens arbeid med abort-problematikken.

Steinar Aanstad ønsket følgende protokolltilførsel:

«Kirkens Nødhjelp har tatt et standpunkt i forhold til abort. Jeg skjønner at de vil hjelpe, men skal virkelig en kirkelig nødhjelpsorganisasjon ta et standpunkt om hvilket liv som er mest verdt, mor eller det ufødte barn? Jeg mener nei.»

Ingen andre i Rådet sluttet seg til denne protokolltilførselen.

MKR-03/17 Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar sakene til orientering.

MKR 04/17   Referatsaker

---

1. Protokoll fra møte i Kirkerådet 8.-9. desember 2016
2. Protokoll fra Samisk kirkeråd 5.-6. desember 2016
3. Protokoll fra møte i kontaktgruppa med Islamsk Råd 22. november 2016
4. Protokoll fra møte i STL 24.11 2016

MKR-04/17 Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar referatsakene til orientering.

MKR 05/17   MKR-saker på Kirkemøtet ut rådsperioden

MKR's behandling:

Rådet drøftet hvorledes internasjonale og økumeniske saker har vært behandlet på Kirkemøtet de senere årene og kom opp med ideer og konkrete forslag til saker og tema som kan tas opp på Kirkemøtet de kommende år.

Aktuelle saker til Kirkemøtet:

- Saken «Kirken, økonomien og etikk» skal behandles på Kirkemøtet i 2018, og MKR vil gi innspill til denne.
- Det bør utarbeides en sak, «Agenda 2030», om FN's bærekraftsmål. Det må vurderes om dette temaet skal behandles som en vanlig kirkemøtesak, eller om en skal finne en noe annen form for å ta opp dette temaet på Kirkemøtet.
- «Frykt ikke!» er et viktig prosjekt og anliggende for kirken som kan løftes fram for Kirkemøtet.
- «Forfulgte kristne» er en tematikk som kan være aktuell å ta opp på Kirkemøtet.
- Kirkevekst er en aktuell tematikk, men dette må samordnes med Kirkerådets arbeid med en sak om nye menighetsdannelser.
- Det er påfallende at så få med annen bakgrunn enn norsk, deltar i styrende organer i Den norske kirke. Hvordan kan vi inkludere flere med innvandrerbakgrunn?

Om form og synliggjøring av MKRs felt:

- Det er mye «taus» kunnskap om internasjonale og økumeniske forhold i MKR (inkl. KISP, MRU og TN). Det er viktig at denne kommer et større fellesskap til gode.
- Viktig med «opplæring» av delegatene om hva som kan løftes fram i debatter og i innlegg på Kirkemøtet.
- MKRs arbeidsfelt bør synliggjøres bedre på Kirkemøtet, ikke bare i form av ordinære saker, men også på mer kreative måter. Det kan for eksempel gis rapporter, bilder, film o.l. fra våre søsterkirker som kan være med på å skape forståelse for at vi er en del av den verdensvide kirke.
- Seminarer, «side-events» o.l. kan også vurderes.
- En idé er et lite innspill hver morgen – et «drypp» – fra den verdensvide kirke (tilsvarende innspill fra UKM og andre som har vært tidligere år).
- Viktig at de som er medlemmer av rådet, opplyser om det når de tar ordet i plenum. Dette er også med på å minne møtet om MKR.

MKR-05/17 Vedtak:

Mellomkirkelig råd slutter seg til innholdet i sakspapiret og ber sekretariatet arbeide videre i tråd med de innspill som kom fram i møtet.

MKR 06/17   Kirkevekst

MKR's behandling:

Rådet drøftet hvordan Den norske kirke kan nyttiggjøre seg de erfaringer andre kirker rundt om i verden har med kirkevekst. Rådet har følgende innspill til videre arbeid med saken:

- Det er positivt å samarbeide med Egede-instituttet i denne saken.
- Det er viktig å nyansere bildet av hva som fører til medlemsvekst eller medlemstap – alle typer vekst er ikke av det gode.
- Kirkeveksten må være robust fulgt opp av ansvarlig lederskap.
- Vi er en misjonerende kirke og kan lære noe av andre kirker i vekst.
- Vi skal ikke drive proselyttisme og kan også her lære noe av andre kirker.
- Det er viktig å skape liv og vekst i kirken, ikke bare i form av medlemstall.
- Det inntrykket folk sitter igjen med i møte med kirken, betyr mest for kirkesøkningen. Relasjonsbygging er grunnleggende.
- Kirken og kirkens budskap må oppleves relevant. Hele mennesket må bekreftes og beveges i møte med kirken.
- Vi må også trekke fram gode eksempler fra Den norske kirkes pågående arbeid.
- Nyttige innspill kan også hentes fra KM-saken om misjon fra 2012 og religionsdialog-saken fra 2016. Oslokoalisjonens dokument om ansvarlig misjon er også nyttig.
- Det kan hentes inspirasjon til denne saken under LVFs generalforsamling i Namibia.
- Denne saken må samordnes med Kirkerådets arbeid med en menighetsutviklingsak til KM 2018.

MKR-06/17 Vedtak:

Mellomkirkelig råd ber sekretariatet ta med innspillene som kom fram i møtet, i det videre arbeid med en sak om kirkevekst.

MKR 07/17   Møteplan for Mellomkirkelig råd 2018 og Mellomkirkelig råds arbeidsutvalg 2018

MKR-07/17 Vedtak:

Mellomkirkelig råd vedtar følgende møteplan for 2018:

1. Mellomkirkelig råd:

1. møte: 6.-7. mars
2. møte: 5.-7. september i Tromsø. (Inkludert felles møte med Samisk kirkeråd)
3. møte: 28.-29. november

2. Mellomkirkelig råds arbeidsutvalg:

17. januar
23. mai

Møtedatoene i siste halvdel av året vedtas på et senere møte.

MKR 08/17   Årsrapport 2016 fra de sentralkirkelige råd

MKR's behandling:

Mellomkirkelig råd drøftet den felles årsrapporten fra de sentralkirkelige råd og rapporten som redegjør for arbeidet i Mellomkirkelig råd.

MKR-08/17 Vedtak:

1. Mellomkirkelig råd har følgende kommentarer til Årsrapport 2016 fra de sentralkirkelige råd:
  - Mellomkirkelig råd er svært fornøyd med årsrapporten fra de sentralkirkelige råd og synes at Rådets arbeidsområder har fått en god omtale.
  - For fremtiden bør det vurderes om årsrapporten i enda større grad kan inneholde kvalitative vurderinger.
  - Det er tankevekkende at Den norske kirke i sitt arbeid i liten grad klarer å inkludere folk med ulik etnisk bakgrunn.
2. Mellomkirkelig råd tar Årsrapporten 2016 for Mellomkirkelig råd til orientering.

MKR's behandling:

Rådet drøftet de foreslåtte kandidater til KEKs generalforsamling.

MKR-09/17 Vedtak:

Mellomkirkelig råd foreslår for Kirkerådet følgende kandidater til oppnevning av Den norske kirkes delegasjon til KEKs generalforsamling i 2018:

1. MKR's leder Kristine Sandmæl (kvinne, ordinert)
2. Bispemøtets representant (mann, ordinert)
3. Andreas Henriksen Aarflot (mann, lek, ung)
4. Ingvill Thorson Plesner (kvinne, lek)

MKR's behandling:

Som representanter til generalforsamlingen til CCME har det vært vanlig å velge stabspersoner og andre som til daglig arbeider med saker knyttet til europeisk migrasjon.

MKR-10/17 Vedtak:

Mellomkirkelig råd oppnevner følgende representanter til CCMEs generalforsamling i Praha, 21.-24. juni 2017:

1. Hege Merete Andersen
2. Lemma Desta
3. Steinar Ims

MKR-11/17 Vedtak:

Mellomkirkelig råd vedtar uttalelsen «Støtt kristne som utsettes for vold og diskriminering!». Denne vedlegges protokollen.

Neste møte i MKR: **20.-22. september 2017 i Genève.**

Vedlegg: Uttalelsen «Støtt kristne som utsettes for vold og diskriminering!»